

Det danske FN-forbund mener, at en Global Aftale bygget på Retten til Udvikling, demokratisk globalisering og demokratiske bæredygtigheds organisationer er yderst væsentlig både før, under og efter Verdenstopmødet om Bæredygtig Udvikling. Derudover skal processen være åben og inkludere civilsamfundet i alle faser.

FN-forbundets politikpapir FN's Verdenstopmøde om Bæredygtig Udvikling Johannesburg, 26. August – 4. September 2002

FN-forbundet ønsker at arbejde for, at der ved FN's Verdenstopmøde om Bæredygtig Udvikling (WSSD) sættes fokus på en Global Aftale, der opfylder staternes tidligere afgivne løfter og er en rettighedsbaseret og visionær plan for en global bæredygtig udvikling.

Miljøproblemer er globale

Miljøproblemer er globale og hænger ofte tæt sammen med udviklingsproblemer i u-landene. For eksempel er der i mange udviklingslande desperat mangel på rent og sikkert drikkevand og luftforurening (ofte på grund af dårlige forbrugs- og produktionsmønstre) kender ingen grænser. I de seneste 30 år har denne erkendelse resulteret i en mængde internationale initiativer.

Desværre har konferencer og rapporter ikke været i stand til at sikre en bæredygtig udvikling. Mange lande ønsker ikke at forpligtige sig til de nødvendige tiltag og lever i tilgift ikke altid op til de aftaler, de allerede har indgået.

Løsningen på disse problemer kan være oprettelsen af en ny FN relateret organisation, som for eksempel en "Verdensbæredygtigheds-organisation", der sikrer implementeringen af en bæredygtig udvikling.

Behov for flere penge

En anden af de helt centrale forpligtigelser er løftet fra de udviklede lande om at yde 0,7 % af BNI til udvikling. Løftet blev bekræftet under FN's konference om Miljø og Udvikling i 1992 (UNED), men bidragene har siden været faldende. Håbet var, at det i forbindelse med FN's konference om Finansiering af Udvikling i Monterrey, Mexico i marts 2002 var muligt at vende dette fald. Det lykkedes ikke trods enkelte, mindre indrømmelser fra de industrialiserede lande.

Monterrey-konferencen er væsentlig, fordi den i et vist omfang er et pejlemærke for udfaldet af FN's Verdenstopmøde om Bæredygtig Udvikling (World Summit on Sustainable Development - WSSD). *Det kræver flere penge at implementere løfterne om bæredygtig udvikling.* Verdens stater kan skrive under på nok så mange fine hensigtserklæringer, men hvis der ikke er penge til at føre beslutningerne ud i livet, vil Johannesburg-topmødet ende som en fiasko. Specielt når det samtidig bemærkes, at de forventninger til private investeringer som katalysatorer for udvikling, som blev udtrykt ved Rio mødet i 1992, ikke er blevet indfrie, især når det gælder de mindst udviklede lande (LDC'erne) i Afrika.

Hvorfor en Global aftale

En Global Aftale mellem rige og fattige lande er afgørende for at sikre de nødvendige forudsætninger for en bæredygtig økonomisk udvikling. En sådan aftale må som minimum overholde international lovgivning om menneskerettigheder og sikre, at civilsamfundet har indflydelse på hele processen.

Begge de ovennævnte krav er inkluderet i deklARATIONEN om Retten til Udvikling. Retten til

Udvikling bør derfor være et centralt element i udformningen af en Global Aftale. Antagelsen om at udvikling er en menneskeret er grundlaget for Retten til Udvikling, som understreger den deltagerorienterede tilgang til udvikling ved at gøre udviklingsmål til rettigheder, som tilhører det enkelte individ. Retten til Udvikling integrerer en rettighedsbaseret og deltagerorienteret tilgang, og skaber således den kobling mellem forskellige FN resolutioner, som er nødvendig, hvis vi skal opnå en bæredygtig udvikling.

- *En global aftale i Johannesburg skal baseres på det fulde bæredygtighedsbegreb, og omfatte både miljøhensyn og social bæredygtighed.*
- *En Global Aftale skal baseres på en rettighedsbaseret og deltagerorienteret tilgang til udvikling.*

En Global Aftale skal derudover bestræbe sig på at opnå konstant forbedring af vilkårene for hele verdens befolkning. Også i den henseende er Retten til Udvikling et nyttigt værktøj, fordi der her fokuseres på processen. Det er her ikke blot opnåelsen af de individuelle rettigheder, men processen hen imod opfyldelsen af disse, som udtrykker den deltagerorienterede tilgang.

Regeringerne bør ved WSSD forpligte sig til:

- At arbejde for at *Retten til Udvikling* bliver en grundsten i tænkningen i internationale sammenhænge.
- At fortsat støtte implementeringen af Agenda 21 og gennemføre deres løfter afgivet ved tidligere FN-konferencer, herunder at ratificere aftaler de har tilsluttet sig.
- At sikre at minimumsmålsætningerne i Retten til Udvikling, Millenium-målene og Rio-principperne fastholdes.
- At arbejde for et styrket FN og multilateralt samarbejde.
- At arbejde for reelle partnerskaber med civilsamfundet.
- At sikre at globale produktions- og forbrugsmønstre bliver bæredygtige.
- At sikre at virksomheder tager ansvar for sikringen af bæredygtig udvikling ved for eksempel at tilslutte sig FN's "Global Compact" initiativ og andre sådanne "adfærds-kodeks".

Opfølgning

Det nyligt etablerede samarbejde mellem FN og Bretton Woods institutionerne skal udgøre kernen i opfølgningen på Global Deal. Et tværfagligt samarbejde mellem disse parter og eksempelvis Menneskerettighedskommissionen bør etableres for at vurdere opnåelsen af de basale principper i en Global Deal. Fordi den er den mest demokratiske og bredest favnende af de internationale organisationer er det dog vigtigt at fastholde FN's ledende rolle i forhold til andre internationale organisationer og institutioner.

En endelig WSSD resolution skal inkludere en detaljeret plan for den videre opfølgning. Processen skal desuden involvere alle parter: FN, internationale organisationer og institutioner, regeringer og parlamenter, civilsamfundet, forskningsinstitutioner og virksomheder. Både FN, internationale organisationer og lokale regeringer skal forpligtiges til at sikre en åben og demokratisk proces, som involverer alle parter både nationalt og internationalt.

Behov for globale demokratiske bæredygtighedsorganisationer

FN's Konference om Miljø og Udvikling i 1992 endte ikke med en samlet international miljø- eller bæredygtig udviklings-organisation, men med et svagere diskussionsforum: en

kommission for bæredygtig udvikling (CSD). Dette har vist sig at være en uholdbar løsning. Koodinationen med andre grupper og organisationer har været dårlig, og der har manglet tilstrækkelige midler. Derudover er der i slutningen af det 20. århundrede blevet udarbejdet en lang række aftaler og konventioner, uden at der samtidigt er blevet udarbejdet effektive overvågnings- og sanktionsmekanismer. **FN-forbundet** mener derfor, at det er nødvendigt at skabe en international struktur, i FN regi, for implementering af bæredygtig udvikling.

- FN og de FN relaterede organisationer er de naturlige fora for fastsættelsen af den internationale dagsorden.
- En "Verdensbæredygtighesorganisation" (WSDO), i FN regi, bør etableres.
- Udstyret med de nødvendige midler kan en sådan organisation udvise stærkt lederskab, udvikle løsningsforslag for en reel overgang til bæredygtig udvikling, overvåge landenes overholdelse af tiltrådte konventioner og gennemføre effektive sanktioner ved konventionsbrud.
- Et "Økonomisk og Socialt Sikkerhedsråd" ,i FN regi, kunne tjene som en overordnet institutionel ramme for sikringen af bæredygtig udvikling.

Da udviklingen af en sådan struktur realistisk set er et langsigtet mål, er det væsentligt at **styrke de eksisterende strukturer og organisationer:**

Lederskab skal varetages af CSD, struktureret omkring et udvidet treparts-system bestående af de nationale regeringer, erhvervssektoren og civilsamfundet.

Kontrol skal foretages af en gruppe CSD- udpegede eksperter med en ombudsmand i spidsen. Offentligheden skal have klageadgang, og ekspertgruppen skal årligt udsende en "Sustainable Development Report", som integrerer alle de rapporter, der i dag årligt udsendes af UNDP, UNEP, WB, World Resource Institute og de mange forskellige konventionssekretariater. Endelig skal Aarhus konventionen ratificeres.

Finansieringen af nødvendige tiltag skal derefter følge ekspertgruppens og rapportens anbefalinger. Indtil videre kan finansieringen samordnes under GEF, indtil en effektiv samordning i ECOSOC-regi er etableret.

Sanktioner ved aftalebrud kan i den nuværende situation forsøges gennemført ved etablering af et panel – et WHO-FAO Codex Alimentarius for Bæredygtig Udvikling.

Demokratiske globaliserings behov

For at sikre demokratisk globalisering er det vigtigt at anerkende visse grundlæggende kriterier. For det første skal civilsamfundsdeltagelse anerkendes og styrkes. For det andet er det vigtigt at foretage en evaluering af omkostningerne ved implementeringen af agenda 21 målsætningerne. Resultatet af en sådan evaluering skal være udgangspunktet for fremtidige diskussioner om international finansiering af bæredygtig udvikling. Derudover skal de løfter, der blev givet ved UNCED i 1992, implementeres. Endelig bør de internationale organisationer bruge flere ressourcer på kapacitetsopbygning i de fattigste lande og sikre fælles ejerskab til de beslutninger, der tages af deltagerne i Johannesburg.